

ÅRSRAPPORT 2024

Sidas hantering av misstankar om korruption och andra oegentligheter i biståndet

304

ärenden som innehöll
misstankar om korruption
eller andra oegentligheter
avslutades efter genomförd
utredning

157

av dessa ärenden innehöll
minst en bekräftad misstanke
om korruption och andra
oegentligheter

147

av ärendena avslutades
utan bekräftade misstankar.

50

återkrav ställdes,
om totalt 60 miljoner kronor.
Det motsvarar 0,25 % av
den biståndsvolym Sida
hanterade 2024.

SAMMANFATTNING

I denna rapport, som ges ut varje år, sammanfattar Sida hur myndigheten hanterat misstankar om korruption och andra oegentligheter i biståndet under 2024.

Sida hade 1 640 aktiva biståndsprojekt under 2024. Av dessa var drygt tio procent (165) föremål för utredningar kring korruption och andra oegentligheter. I fem procent av de 1 640 biståndsinsatserna bekräftades misstankar om korruption eller andra oegentligheter.

Under 2024 avslutade Sida 304 ärenden som rörde misstänkt korruption eller andra oegentligheter. I hälften av dessa – 157 ärenden – bekräftades misstankarna. Det är en minskning jämfört med 2023, då misstanke bekräftades i 184 av 318 avslutade ärenden (58 procent). 147 ärenden avslutades 2024 utan bekräftade misstankar.

Ett och samma biståndsprojekt kan ge upphov till flera separata ärenden, till exempel om olika typer av oegentligheter rapporteras eller om flera aktörer är inblandade.

Missbruk av medel vanligast

Missbruk av medel är fortsatt den vanligaste bekräftade misstanken. Det innebär att pengar inte har använts enligt avtal eller gällande regler. Därefter följer förskingring och intressekonflikter. Något som sticker ut för 2024 är att antalet bekräftade misstankar om sexuellt utnyttjande, övergrepp och trakasserier (SEAH) halverades under 2024 jämfört med 2023: 18 fall jämfört med 36 fall.

Återkrav på närmare 60 miljoner kronor 2024

Den enskilt vanligaste påföljden vid bekräftad misstanke var återkrav, där Sida kräver tillbaka medel som inte har använts i enlighet med avtalet. Näst vanligast är att Sida inför extra kontroller av avtalspartners. Därefter kapacitetsstärkande åtgärder såsom utbildning.

Sida säger inte upp personal hos avtalspartners.

Under 2024 ställde Sida 50 återkrav på sammanlagt närmare 60 miljoner kronor, vilket är cirka 0,25 procent av Sidas biståndsvolym på 24 miljarder kronor. Återkraven varierade mellan som högst 35 miljoner kronor och som lägst 2 135 kronor.

Förbättrade rutiner ökar antalet anmälningar

En historisk tillbakablick visar att Sida får in fler och fler anmälningar för utredning. Flera omständigheter kan bidra till detta – ökad medvetenhet hos Sidas avtalspartners, uppdaterade avtalsskrivningar där rapporteringskraven förtydligas och att även Sidas personal har förstärkt sin kunskap inom ramen för detta område.

En majoritet av de misstankar som rapporterades till Sida (80 procent) rapporterades av Sidas avtalspartners. Övriga misstankar (20 procent) inkom bland annat via egen uppföljning, andra varningssignaler och via anmälan från visselblåsare direkt till Sida.

I Sidas avtal med samarbetsorganisationer finns det tydliga krav på att de ska följa upp sin verksamhet och ett sådant avtalskrav är att skyndsamt rapportera misstankar om korruption och andra oegentligheter till Sida. Organisationerna får framför allt in misstankar via visselblåsare och ordinarie uppföljning.

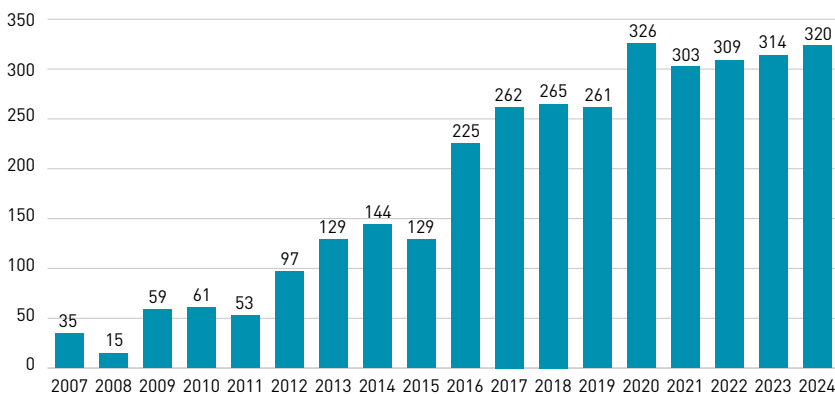
STATISTIK FÖR 2024

Nya ärenden under 2024

Totalt registrerade Sida 320 nya ärenden under 2024, det vill säga anmälningar som rör misstänkta fall av korruption eller andra oegentligheter. Det är en mindre ökning jämfört med 2023, då 314 ärenden registrerades.

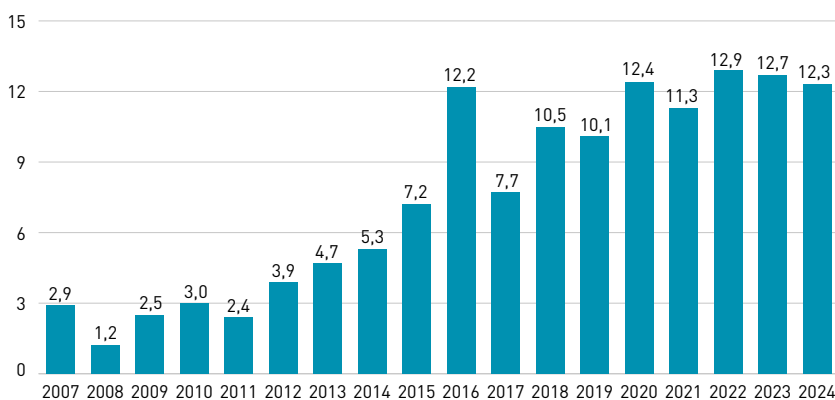
I vissa fall driver Sida själv utredningsarbetet. Detta sker t.ex. när en misstanke har inkommit som rör Sidas avtalspartner direkt. I dessa fall är det olämpligt att Sidas avtalspartner utreder misstanken. Istället utreder Sida sådana misstankar. Under 2024 drev Sida sådant utredningsarbete i 38 fall. Annars är det så att det är Sidas avtalspartners som utreder misstankar, vilket också framgår av avtalen att en avtalspartner ska göra. Under 2024 gjordes detta i 282 fall. Dessa ärenden granskas sedan av Sida för att se om ytterligare utredning behövs. Läs mer om hur Sida får in misstankar på sidan 5.

ANTAL REGISTRERADE ÄRENDEN 2007–2024

Antal ärenden per utbetald miljard ökade fram till 2020 och har sedan dess planat ut. Mellan 2022 och 2023 skedde en svag minskning. Trenden sedan 2007 visar tydligt att antalet ärenden per utbetald miljard ökar över tid men sedan 2020 har det skett en utplaning.

ANTAL ÄRENDEN PER UTBETALAD MILJARD 2007–2024

”I Sidas avtal med samarbetsorganisationer finns det tydliga krav på att de ska följa upp sin verksamhet och ett sådant avtalskrav är att skyndsamt rapportera misstankar om korruption och andra oegentligheter till Sida.”

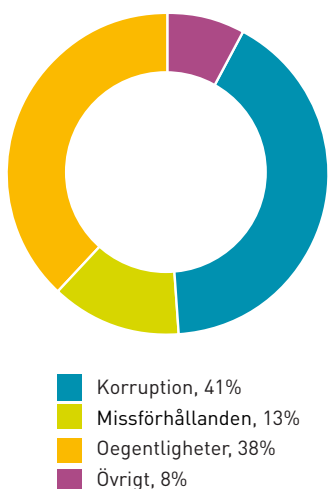
VAD RÄKNAS SOM KORRUPTION?

Sida definierar korruption som ett missbruk av förtroende, makt eller position för otillbörlig vinning för sig själv eller annan.

Korruption kan bland annat innefatta mutor, kickbacks, bedrägerier, förskingring, intressekonflikter och sexuell korruption.

Sida utreder även andra typer av oegentligheter och missförhållanden och begränsar därför inte anti-korruptionsarbetet till denna definition.

ANDEL MISSTANKAR PER OMRÅDE

”Sida registrerar alla typer av misstankar om korruption, oegentligheter och missförhållanden oavsett storlek eller omfattning, förutsatt att det misstänks att verksamhet finansierad av Sida kan ha påverkats.”

Vilken typ av misstankar finns i ärendena?

Ett ärende inkluderar ofta flera misstankar. Det blir tydligt när man beaktar att det för 2024 återfanns 479 misstankar inom ramen för de 320 inkomna ärendena. Det är till exempel vanligt att både förskingring och intressekonflikter förekommer inom ramen för samma ärende. Detta innebär att antalet misstankar om korruption, oegentligheter eller andra missförhållanden överstiger antalet registrerade ärenden.

När man delar in misstanketyperna i korruption, oegentligheter, missförhållanden och övriga, ser man att av de 479 misstankar som kommit in inom ramen för de inkomna 320 ärenden så var det 198 misstankar som handlar om korruption, 179 misstankar som handlade om oegentligheter och 64 misstankar handlade om missförhållanden. Dessutom föll 38 misstankar inom området övriga. Det är viktigt att notera att misstankar som rör bland annat jäv och sexuella trakasserier inte går att kvantifiera i pengar. Därför medför inte alla bekräftade ärenden finansiell förlust, men i en tredjedel av de 157 bekräftade ärendena från 2024 var det fallet.

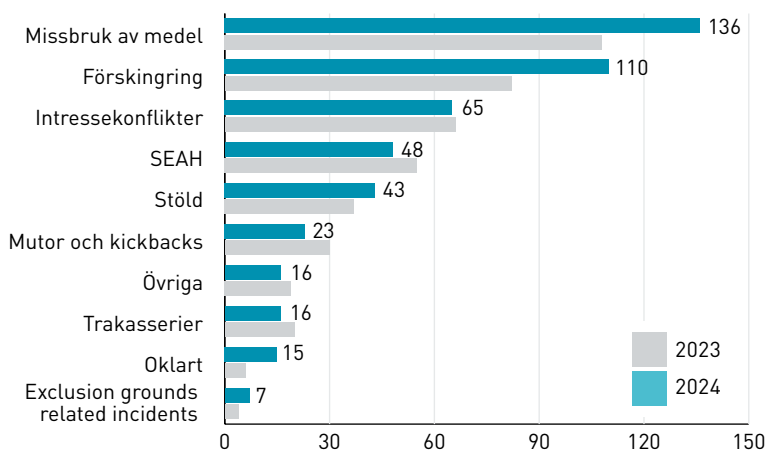
För 2024 registrerade Sida 479 olika misstankar inom ramen för 320 ärenden. Anmälningar som rör misstankar om missbruk av medel och/eller förskingring är vanligast. Totalt anmälades 136 misstankar om missbruk av medel och 110 misstankar om förskingring i de 320 ärenden som inkommit under 2024, vilket är en ökning jämfört med föregående år. En möjlig orsak till ökningen i registrerade misstankar skulle kunna vara att fler anmälningar innehåller båda misstankarna vid anmälningstillfället.

Under 2024 minskade antalet misstankar om SEAH från 55 till 48. I SEAH inkluderas misstankar om sexuella utnyttjanden, övergrepp och sexuella trakasserier (SEAH).

Ärenden i kategorin ”Oklart” innebär att misstankarna vid anmälningstillfället var ottydliga och först efter en del efterforskning kunde definieras. ”Övriga misstankar” kan till exempel vara förfalskade meritförteckningar i rekryteringar och liknande.

Sida registrerar alla typer av misstankar om korruption, oegentligheter och missförhållanden oavsett storlek eller omfattning, förutsatt att det misstänks att verksamhet finansierad av Sida kan ha påverkats. Ett registrerat ärende kan alltså innebära misstanke om allt från avancerad förskingring av stora belopp till enklare ärenden som exempelvis av stöld av bensin, djur eller handkassa.

REGISTRERADE MISSTANKAR 2023-2024

Avslutade ärenden under 2024

Under 2024 avslutade Sida 304 ärenden om misstänkt korruption eller andra oegentligheter. Av dessa är 96 från 2024 medan 208 öppnades tidigare år. Av de 304 ärendena innehöll hälften (157 st, 52 procent) minst en bekräftad misstanke om korruption eller andra oegentligheter. Det är en minskning i andel från 2023 då misstanke bekräftades i 184 ärenden av de 318 ärenden som avslutades (58 procent). I de resterande 147 ärendena som avslutades 2024 (48 procent) kunde misstankar inte bekräftas. Totalt avvisades 19 av dessa ärenden innan utredning, framför allt för att de inte visade sig beröra Sidas medel.

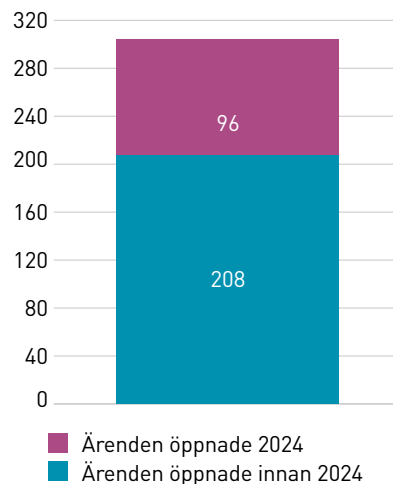
Bekräftade misstankar under 2024

Missbruk av medel är den vanligaste bekräftade misstanken och förekommer i 48 av de 157 ärenden som avslutats med någon bekräftad misstanke, följt av förskingring (47) och intressekonflikter (24).

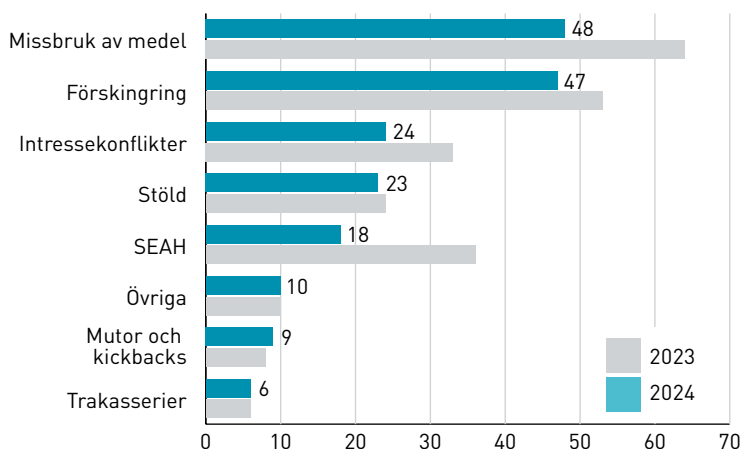
Antalet bekräftade misstankar om sexuellt utnyttjande, övergrepp och trakasserier (SEAH), som under 2023 låg på tredje plats (36 fall), har halverats och ligger nu på femte plats (18 fall), vilket är den största förändringen sedan föregående år.

I ett enda ärende kan det finnas flera misstankar om oegentligheter. Det betyder att antalet bekräftade misstankar är fler än ärenden med bekräftade misstankar.

AVSLUTADE ÄRENDEN SOM ÖPPNADES UNDER 2024 OCH FÖRE 2024

TYP AV BEKRÄFTADE MISSTANKAR 2024

Det kan finnas flera skäl till att misstankar inte kan bekräftas. Till exempel kan en granskning visa att den information som ledde till att misstanken uppstod inte stämde, att det handlade om misstag, eller att det inte fanns tillräckligt med bevis för att bekräfta misstanken.

Insatser med registrerade och bekräftade misstankar

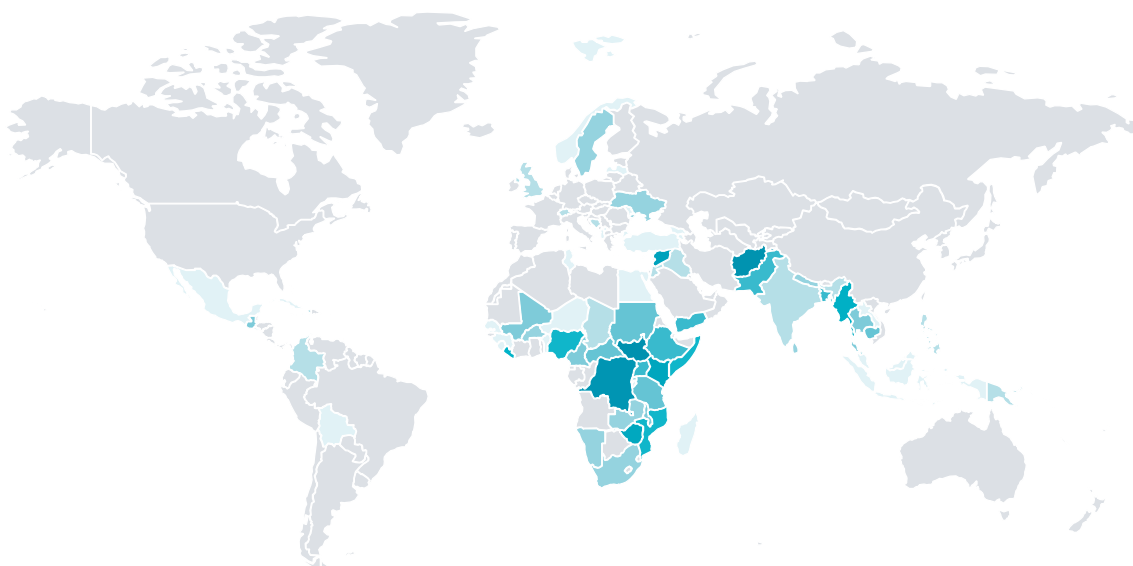
Totalt träffades 165 insatser av de 479 misstankar som inkom under 2024. Sida hade under 2024 ca 1640 insatser vilket medför att ca 10 procent av insatserna hade någon form av rapporterad misstanke inom ramen för sin verksamhet. Ser man till de misstankar som bekräftades i avslutade ärenden 2024 efter genomförd utredning, så uppgår antalet insatser som träffats av en sådan bekräftad misstanke till ca 5 procent eller 93 stycken insatser.

Geografisk fördelning

Kartan ger en geografisk överblick över inkomna ärenden baserat på var misstankarna har uppstått. Att länder som Sverige, Norge och Storbritannien är markerade betyder att misstanken kan kopplas till ett kontor i något av dessa länder. Mörkare färg på kartan motsvarar fler antal ärenden.

Under 2024 registrerades flest ärenden i Afghanistan, Zimbabwe, Sydsudan och Demokratiska republiken Kongo. Andra länder där förekomsten av ärenden har ökat under 2024 i jämförelse med tidigare år är Myanmar, Liberia, Bangladesh och Thailand. Länder i Afrika står fortfarande för en majoritet av ärendena, 53 procent.

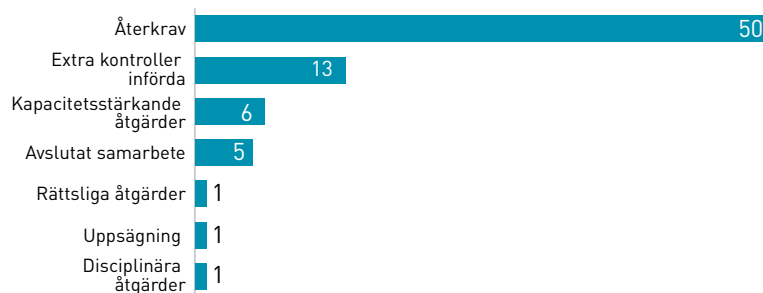
GEOGRAFISK FÖRDELNING AV INKOMNA ÄRENDEN

PÅFÖLJDER

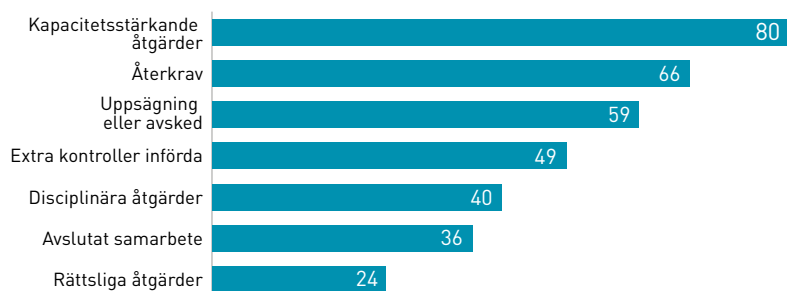
Sidas beslut om påföljder av en bekräftad misstanke varierar beroende på misstanketyp, allvaret i avtalsbrottet och huruvida det rör sig om uppsåt eller oaksamhet. Sida beslutar om påföljder när det gäller organisationer som myndigheten har avtal med. De beslutar i sin tur om påföljder för sina genomförande partner. Respektive organisation ansvarar för disciplinära åtgärder för sin egen personal. Exempel på disciplinära åtgärder är varning eller löneavdrag.

PÅFÖLJDER FRÅN SIDA

Sida ställde under 2024 50 återkrav, varav tolv återkrav berör utredningar som Sida har genomfört i egen regi. I fem ärenden har Sida avslutat samarbetet med avtalsparten, vilket är samma antal som under 2023. Ofta kan samarbetet fortsätta efter ett utredningsärende, förutsatt att relevanta åtgärder har vidtagits, såsom att säga upp personal, införa extra kontroller eller liknande. När Sida väljer att avsluta ett samarbete beror det på att det helt saknas förtroende och/eller förutsättningar för samarbetet att fortsätta.

PÅFÖLJDER FRÅN PARTNERS 2024

Flest beslut om påföljder fattas av Sidas avtalspartner gällande deras implementerande partner. Det förklaras av att störst andel bekräftade avtalsbrott har ägt rum hos partners i efterföljande led i samband med vidareförmedling, samt av att partners i efterföljande led helt enkelt är fler än Sidas avtalspartner. Sida följer upp att avtalspartner vidtar tillräckliga åtgärder vid hantering av ärenden.

Återkrav

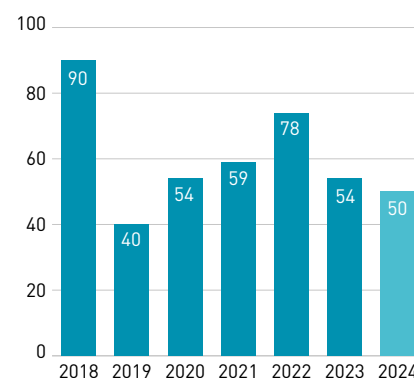
Antal återkrav ligger något lägre än föregående år, vilket diagrammet till höger visar. Det nedersta diagrammet visar att det sammanlagda belopp som krävdes tillbaka 2024 ökade till 60 miljoner kronor, vilket beror på att ett enskilt återkrav är särskilt stort. Det lägsta beloppet som återkrävdes var 2135 kronor och det högsta 35 miljoner kronor.

SIDAS ARBETE MOT KORRUPTION

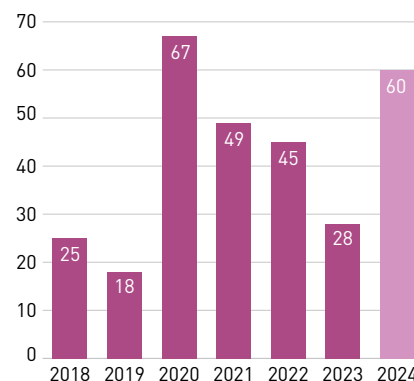
Sida arbetar i några av världens mest korrupta kontexter på uppdrag av Sveriges riksdag och regering. Korruption är ett av de största hindren för att människor som lever i fattigdom och utsatthet ska få det bättre. Det hindrar ekonomisk utveckling och minskar människors tillgång till grundläggande mänskliga rättigheter som hälsovård, utbildning, bostäder, mat, vatten och sanitet. Arbetet mot korruption är högt prioriterat för Sida, som stödjer ländernas arbete mot korruption genom att stärka institutioner som skattemyndigheter och revisionsmyndigheter.

Sida arbetar ständigt med att minska risken för korruption inom biståndet och har som mål att förhindra korruption redan från start genom att bedöma om samsamarbetsorganisationen har en bra styrning och kontroll. Sida har fasta kontroller, både i starten av ett nytt samarbete, när programmet och projektet genomförs och i uppföljningen av programmen och projekten. Alla samsamarbetsorganisationer som Sida har avtal med har en skyldighet att skyndsamt rapportera misstankar om korruption i biståndet.

ANTAL STÄLLDA ÅTERKRAV

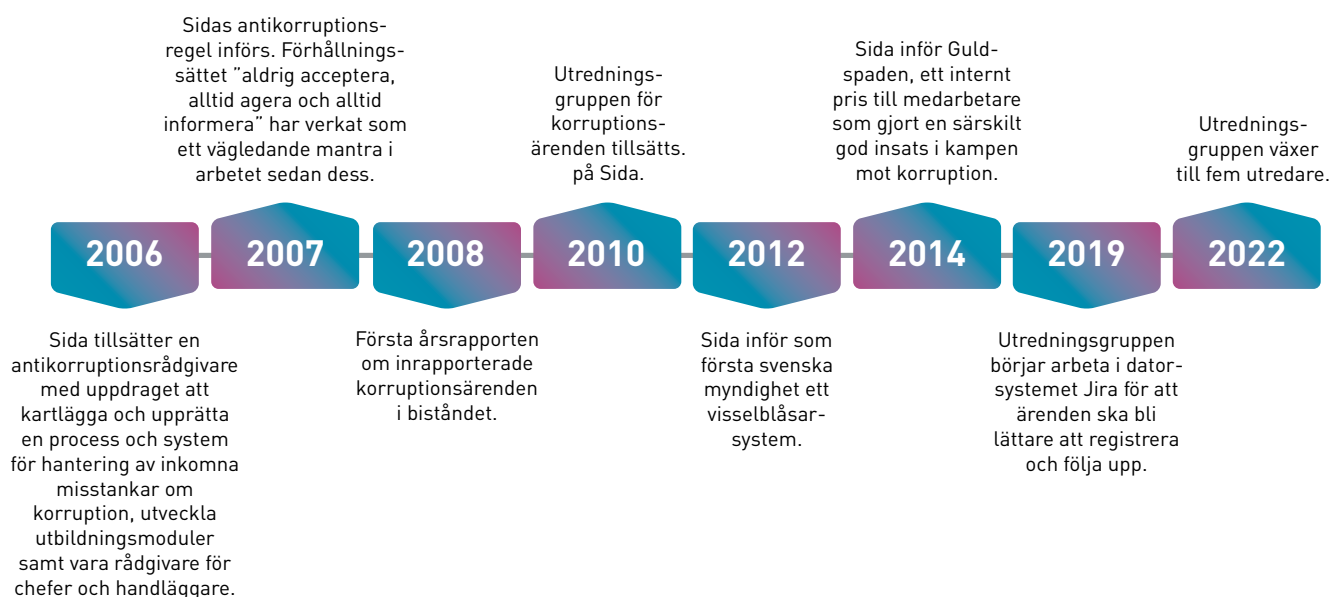
VOLYM ÅTERKRAV

Långsiktigt internt arbete mot korruption

Sida tillsatte 2006 sin första antikorrupsionsrådgivare och har sedan dess arbetat fokuserat och systematiskt med antikorrupsionsfrågor och korruptionsbekämpning. Den interna e-utbildningen om korruption är obligatorisk för alla nya medarbetare. Sida har en grupp med certifierade utredare som hanterar alla ärenden. Utredningsgruppen har regelbundna avstämningar med chefer inom hela biståndet för att följa upp ärenden, arbetssätt och behov i verksamheten.

KORT HISTORIK OM SIDAS ARBETE MOT KORRUPTION

Så hanterar Sida misstankar

Sida har en beslutad process för att hantera misstankar om korruption och oegentligheter i biståndet. Processen består av sex huvudsteg från att misstanke väcks till dess att utredningen avslutas. Alla misstankar om korruption, andra oegentligheter och missförhållanden, oavsett storlek eller omfattning, följs upp. I utredningsgruppen arbetade under 2024 fem utredare, varav fyra har genomgått Association of Certified Fraud Examiners (ACFE) certifieringsutbildning.

Så får Sida kännedom om misstankar

Sida får in majoriteten av misstankarna från sina avtalspartner. Eftersom de arbetar närmare biståndsgenomförandet är detta förväntat. Under beredningen av stöd gör Sida en bedömning av partnerens kapacitet att arbeta med korruptionsfrågor, både förebyggande och utredande, samt om de har kapacitet att arbeta med korruption som utvecklingshinder. Sida ställer även krav i avtalen att avtalspartners ska följa upp verksamheten och skyndsamt informera om det finns misstankar inom den verksamhet som får stöd av Sida.

År 2024 rapporterades 80 procent av alla registrerade ärenden in via Sidas avtalspartners (257 misstankar). Motsvarande siffra för 2023 var 75 procent. Externa visselblåsare förekommer i 36 av fallen, vilket motsvarar 11 procent och är i linje med siffran för 2023.

Sidas externa visselblåsarkanal är också viktig som komplement till de ordinarie rapporteringsvägarna mellan Sida och avtalspartner (årsrapportering och löpande dialog) eftersom den ger möjlighet till anonym rapportering till Sida.

Under 2023 ökade Sida sin inrapportering av egna upptäckta misstankar, genom att agera på varningssignaler, granska revisionsrapporter och inte minst genom ordinarie uppföljning. Trots att det totala antalet nya ärenden ökade under 2024 så har Sidas personal inte rapporterat egna misstankar i samma utsträckning som under föregående år. Under 2024 upptäckte Sidas personal misstankar genom uppföljning, varningssignal eller revision vid 18 tillfällen, vilket är en minskning från 34 tillfällen under 2023. De metoder som visat sig effektiva för att Sida ska upptäcka misstankar är fördjupad finansiell uppföljning, finansiella fältbesök och samordning med andra givare.

Det är vidare mindre vanligt att den årliga revisionen föranleder upptäckt av misstankar. Revision är ett viktigt förebyggande verktyg för att kontinuerligt granska och utveckla avtalspartners interna styrning och kontroll som ska förebygga och avskräcka bedrägerier samt öka chanserna för att korruption och andra oegentligheter uppdagas.

Så får Sidas avtalspartner kännedom om misstankar

Precis som tidigare år är visselblåsare (35 procent motsvarande 102 fall av misstankar) och den ordinarie uppföljningen (31 procent motsvarande 68 fall av misstankar) de vanligaste sätten för Sidas avtalspartner att identifiera misstankar om korruption och andra oegentligheter. I år har avtalspartners revisioner av inrapportering i större utsträckning än tidigare bidragit till misstankar om oegentligheter.

Civilsamhällesorganisationer

Merparten av anmälningarna till Sida kommer från organisationer som klassas som olika typer av civilsamhällesorganisationer. Många av dem vidareförmedlar Sidas medel till partners som genomför biståndet. Sida ställer tydliga krav på avtalspartner att rapportera och agera skyndsamt på alla misstankar som kan tänkas uppstå genom hela finansieringskedjan.

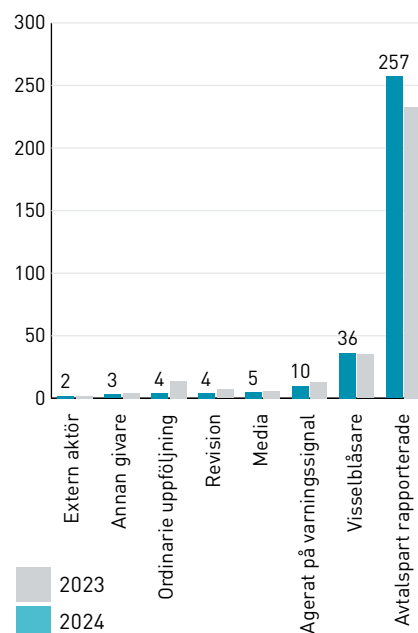
Multilaterala organisationer

En relativt liten andel av ärendena rör multilaterala organisationer, som FN och Världsbanken. Detta beror på att de inte har samma krav på att rapportera till Sida som Sidas andra avtalspartners. Sida får information om de fall som FN och Världsbanken själva har beslutat att utreda, inte om alla misstankar som de tar emot.

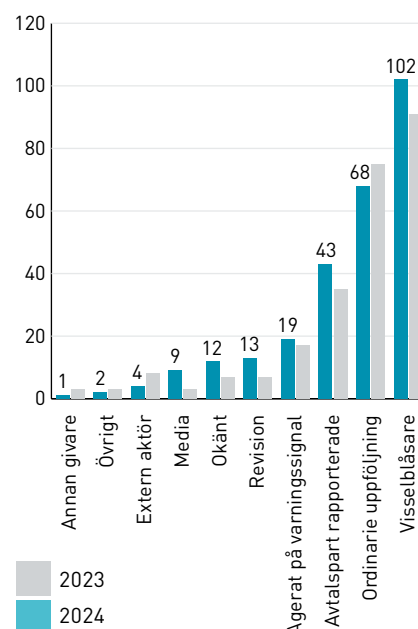
Det humanitära stödet står för merparten av anmälningar från multilaterala avtalspartner.

Sida bedömer och förlitar sig på organisationernas system med särskilda utredningsfunktioner samt att de har internrevisorer som granskar aktiviteter i syfte att förebygga, upptäcka och utreda misstankar. För att kvalitetssäkra deras arbete följer Sida upp dem löpande. Detta sker exempelvis genom strukturerade bedömningar med fokus på intern styrning och kontroll, genom styrelsearbete samt samarbete med andra givarländer.

HUR SIDA FICK KÄNNEDOM OM MISSTANKAR 2024

HUR SIDAS AVTALSPARTNER FÅR KÄNNEDOM OM MISSTANKAR

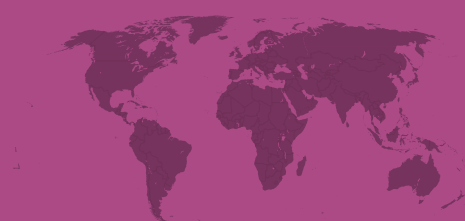

Sida är en förvaltningsmyndighet som arbetar på regeringens och riksdagens uppdrag för att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Genom utvecklingssamarbete stödjer Sverige länder i Afrika, Asien, Europa och Latinamerika i enlighet med de av regeringen beslutade strategier som Sida arbetar för att genomföra.

Varje land ansvarar för sin utveckling. Sida förmedlar resurser och utvecklar kunskap och kompetens.

Art.no.: sida62830en, urn:nbn:se:Sida-62830en Print: Ljunbergs tryckeri 2025

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE

Besöksadress: Rissneleden 110, 174 57 Sundbyberg

Postadress: Box 2025, 174 02 Sundbyberg

Telefon: 08-698 50 00. Fax: 08-20 88 64.

E-post: sida@sida.se Webb: sida.se

